

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Brånberget, Torsby kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610095 Brånberget
Mittpunktkoordinat:	1331464 - 6762872
Totalareal:	318 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekad enligt Habitatdirektivet samt enligt fågeldirektivet.
Fastigheter:	Torsby kommun; Höljes 1:381
Ägandeförhållanden:	Statligt

Beskrivning av området

På Brånberget ligger ett av Värmlands största sammanhängande naturskogsområden. Området avgränsas mot väster av den långsmala Fiskhustjärnen och i söder av Norra Havsjön. I öst och nordost avgränsas området av myrstråk och bergsbranter. Naturen på berget växlar mellan granskog, bergsstup, sumpskog och myrar. Partier med öppna hällar med dominans av renlavor och mossor påträffas på flera håll. På toppen av Brånberget samt bergets södra och östra sida är skogen urskogsartad med träd upp till 300 år gamla.

I nordöstra delen av området finns ett brant stup med kala, nästan lodräta klippväggar. I branten förekommer rikligt med asp och björk. I övrigt är lövträdsinslaget i området sparsamt och förekomsten av död ved är god. Brandljud förekommer i större delen av området. Tolkning av brandljuden tyder på att den senaste branden förekom i början av 1700-talet.

Större delen av området är bevuxet med blåbärsgrenskog men inslag av hällmarkstallskog förekommer. I sluttningarna i söder och nordost är vegetationen rikare med inslag av högrötsgranskog. Brånbergets topplatå hyser skog av fjällskogskaraktär. På topplatån förekommer flera myrar med påfallande förekomst av torrakor. Intill Havsjötjärnen finns myrpartier av ovanligt rik karaktär. På sydsluttningen förekommer skogsbevuxna källkärr med frodig vegetation. Här förekommer rikligt med spindelblomster samt kambräken.

Kryptogamfloran är rik och ett 180-tal mossor, 150-tal lavar och 130-tal svampar har påträffas i området. Flera arter är sällsynta, vilket beror på att de kräver lång skoglig kontinuitet samt ett stabilt mikroklimat. Några av arterna som påträffas är rynkskinn, lappticka, ullticka, norsk näverlav och trådbrosklav. Även fågellivet är rikt på Brånberget. Här påträffas arter som dalripa, korp, fjällvråk (vissa år), bergfink, gråsiska, lavskrika och gluttsnäppa.

Brånberget har klassats till den högsta värdeklassen i naturvårdsverkets rikstäckande naturskogsinventering. År 1993 togs beslut om att området med dess höga naturvärden skulle avsättas som naturreservat. Genom reservatsbildningen förhindras exploatering av området och skogen får fortsätta att utvecklas fritt genom naturliga processer. Brånberget utgör en mycket viktig lokal för många arter som är knutna till gammelskog. Området bör därför ses som en värdekärna, spridningskälla och fristad för flora och fauna i den kringliggande marken, vilken främst består av produktionsskog.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
9010	Västlig taiga	280	
7310	Aapamyra	10	*
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	*	10
91D0	Skogbevuxen myr	10	

*/Naturtypen 7310 utgår och ersätts med naturtyp 7140.

Ingående arter enligt fågeldirektivet

Artkod	Artnamn
A104	Järpe <i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>
A166	Grönbena <i>Tringa glareola</i>
A236	Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>
A241	Tretåig hackspett <i>Picoides tridactylus</i>
A409	Orre <i>Tetrao tetrix</i>

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Brånberget är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för de ingående naturtyperna och fågelarterna på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtyperna och fågelarterna i Brånbergets Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål**
Västlig taiga (9010)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 280 ha omfattning.</p> <p><i>Struktur och funktion</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Mängden död ved/levande ved ska vara minst 1/x - Lövträdsandelen ska vara minst x %. - Icke inhemska trädslag ska saknas.

	<p>- Sumpskogar med en ostörd hydrologi och hydrokemi.</p> <p><i>Typiska arter</i></p>
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 10 ha omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vegetationen är naturligt lågvuxen på minst x ha. Högvuxna negativa indikatorarter täcker ej mer än 1 m²/ha. - Krontäckningen av träd och buskar ska vara mellan 0-x % och stamantalet ska vara mindre än 1000st/ha. - Arealen ska ha ostörd hydrologi och hydrokemi. Avvattande diken får inte förekomma. - Utbredning av mosse- och kärrpartier ska bibehållas. - Förekomst av öppet vatten ska bibehållas. <p><i>Typiska arter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kärlväxtarter - Mossarter
Skogbevuxen myr (91D0)	<p><i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 10 hektar omfattning.</p> <p><i>Strukturer och funktioner</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Täckningsgrad av träd- och buskskikt. - Mängden död ved? - Hydrologiska strukturer. - Opåverkad hydrologi och hydrokemi. <p><i>Typiska arter</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Typiska kärlväxtarter - Typiska arter av mossor.
Järpe (A104) Tjäder (A108) Grönben (A166) Spillkråka (A236) Tretåig hackspett (A421) Orre (A409)	<p><i>Populationsutveckling</i></p> <p><i>Artens livsmiljö</i></p>

**/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att naturtyperna *västlig taiga*, *skogbevuxen myr* och *svagt välvda mossar, fattiga intermediära kärr och gungflyn* samt arterna *järpe*, *tjäder*, *grönben*, *spillkråka*, *tretåig hackspett* och *orre* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

9010 Västlig taiga och 91D0 Skogbevuxen myr

- Skoglig kontinuitet (naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning hos de olika trädslagen).
- Naturvärden utvecklas huvudsakligen genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t ex stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Olika typer av substrat:
 - Död ved; grenar, torrakor, lågor mm i olika nedbrytningsstadier samt olika typer av bränd ved
 - Gamla och grova träd med dithörande barkstruktur

- Lövträd av t ex asp, sälg och rönn
- Hålträd

Substraten utgör viktiga livsmiljöer för kryptogamer och insekter. Vissa av substraten är även viktiga som boplatser för fåglar.

- Ostörd hydrologi och hydrokemi i sumpskogar och myrmarker.
- Påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter och deras populationer får inte ske. De typiska arterna reagerar relativt snabbt på naturtypernas hotfaktorer. Förekomsten av de typiska arterna utgör ett mått på naturtypens bevarandestatus.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

- Omgivningar med intakt naturmiljö. Skogsbruk bör undvikas eller bedrivs med utökad naturvårdshänsyn i närheten av myrmarken.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi. Avvattande diken får inte förekomma.
- Strukturer/formelement (strängar, höljor, gölar mm) bibehålls i samma omfattning och geografiska spridning. Undantag då förändringen är en positiv effekt av skötsel och restaureringsåtgärder.
- Täckningsgraden av botten-, fält och buskskikt bör inte förändras nämnvärt. Undantag förändringar som kan klassas som naturliga eller en positiv effekt efter restaureringsåtgärd.
- Ingen påtaglig minskning av naturtypernas typiska arter.

Hackspettarna – A236 Spillkråka och **A421** Tretåig hackspett

Skogsbrand har historiskt sett spelat en viktig roll för hackspettarna, på kort sikt genom insektsrikedom på brandfältet och på lång sikt genom bildandet av lövbrännor. Lämpliga häckningsplatser är grova stammar av främst, asp, tall eller bok. God tillgång på lövträd, framförallt asp, är ett gemensamt krav för hackspettarna. Död ved är en annan viktig faktor. Födan utgörs främst av vedlevande insekter och myror. Rotrötade granar med hästmyror är en favorit hos spillkråka medan den tretåiga hackspetten gärna äter barkborrar. Mindre påverkade skogar, olikåldrad blandskog med inslag av sumpskogar utgör ett lämpligt habitat för hackspettarna.

A104 Järpe

Järpen föredrar tät blandskog, ofta i anslutning till surdråg eller bäckar. Andelen lövträd bör ej understiga 10 %. En viktig födoresurs under vintern är alknoppar, alhängen samt björkhängen varför dessa måste finnas i området. I anknytning till födan krävs tillgång på skyddande vegetation till exempel tät ungskog av gran. God tillgång på insekter är mycket viktigt för kycklingarnas överlevnad. Järpen kräver revir på 25-50 ha och förekommer sällan i skogar mindre än 25 ha.

A108 Tjäder

Tjädern kräver stora sammanhängande skogsområden som innehåller en variation både då det gäller successionsstadier men även skogstyper. Arten förekommer sällan i områden under 25 km². Vintertid kräver tjädern äldre successionsfaser av talldominerad skog där den födosöker tallbarr och tallskott. På sommaren förekommer fågeln i varierande skogstyper, från gammal bärrik skog till nybildade hyggen. Våtmarksområden är även av stor betydelse för tjädern, främst på våren då honan livnär sig på skott av tuvull men även som födosöksplats för

kycklingarna, vilka livnär sig på insekter under de första veckorna. Förutom att tjädern kräver mycket stora varierande skogsområden är den starkt knuten till speciella spelplatser, till vilka den traditionsbundet besöker.

A166 Grönbena

Lämpliga häckningsmiljöer för grönbenan är sankta stränder längs sjöar och vattendrag samt fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar. Den högsta tätheten förekommer i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar även regelbundet vid mindre myrar omgivna av skog. Vid flyttningen påträffas grönbenan även längs kusten och vid öppna inlandsvåtmarker.

A409 Orre

Orren förekommer på relativt öppna marker som myrar och hedar och i närheten av dessa omgivningar samt på tidiga successioner efter hyggen och skogsbränder. Liksom för de övriga skogshönsen är tillgången på insekter viktiga för kycklingarnas överlevnad. Björknoppar är viktig diet under vintern. Orren kräver likt järpen och tjädern stora arealer, mellan 25-75 km² är vanligt.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

De största generella hoten mot de ingående naturtyperna och arterna är skogsbruk, markavvattning och annan markexploatering. Hotbilder av detta slag regleras dock i gällande reservatsbeslut. Syftet med naturvårdsförvaltningen i reservatet är att bevara nuvarande naturskogskaraktär samt förstärka en gynnsam bevarandestatus för de arter som är knutna till områdets naturskog med sin förekomst av gamla träd, död ved och lövträd. Vidare är fågeljakt förbjuden inom reservatet. Indirekt kan dock Brånbergets naturtyper och arter hotas av åtgärder som sker i det runtomliggande skogslandskapet. Exempelvis är flera av fågelarterna, främst skogshöns och hackspettar, beroende av stora arealer naturskog och hotas därmed av brist på lämpligt habitat till följd av omkringliggande skogsbruk. Kvävedfall och sur nederbörd kan även på sikt utgöra indirekta hot, främst gäller det känsliga kryptogamer.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtyperna *västlig taiga*, *skogbevuxen myr* och *svagt välvda mossar*, *fattiga intermediära kärr och gungflyn* samt arterna *järpe*, *tjäder*, *grönbena*, *spillkråka*, *tretåig hackspett* och *orre* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Brånbergets natura 2000-område.

Gällande regelverk 2006

- Tillståndsplikt gäller enligt 7 kap 28 a § Miljöbalken (MB) för åtgärder eller verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom ett Natura 2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*
- Tretåig hackspett, spillkråka, grönbena, järpe, orre och tjäder är fredade (3 § i jaktlagen (1987:259)). Fredningen gäller också arternas ägg och bon.

- Enligt 1 a § Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttningsperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatsar.
- Föreskrifter till Brånbergets naturreservat. 1993-02-08 beslutade Länsstyrelsen med stöd av 7 § Naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) Brånberget som naturreservat.
- Natura 2000-området ingår i ett större område av riksintresse för naturvård enligt 3 kap 6 § MB.

Behov av ytterligare bevarandeåtgärder

Ändamålet med Brånbergets naturreservatet är att låta vegetationen få utvecklas fritt utan ingrepp av människan. Förutsättningar att bevara ingående naturtyper och arter bedöms därför som goda. I framtiden kan dock uppstå behov av skötselinsatser, t ex ringbarkning eller fällning av gran till förmån för vissa särskilt värdefulla lövträd eller grupper av lövträd. Naturvårdsbränning är också en skötselåtgärd som kan vara aktuell i framtiden. Gällande reservatsbeslut och skötselplaner är från 1993. Länsstyrelsen har fått i uppdrag att revidera skötselplaner under 2005-2008. Översyn av skötselplanen för Brånbergets naturreservat planeras under denna period.

Brånberget utgör en del av ett större skogslandskap (Havsvallaområdet - Havsjöområdet) med höga naturvärden där reservatsbildning utreds.

För att tillfredsställa flera av de ingående fågelarternas krav på tillräckligt stora arealer lämplig livsmiljö krävs en god tillämpning av naturvårdshänsyn vid skogsbruksåtgärder inom de skogsbestånd som finns i Brånbergets omgivande landskap. Exempel på hänsyn som kan vara aktuellt i detta fall är att eftersträva en begränsning av hyggens storlek, bevara lövträdsinslag i barrskogen under hela beståndets växttid samt lämna kvar grova lövträd, träd av hög ålder, döende och döda träd, hålträd och boträd. Kända spelplatser för tjäder ska skyddas om de ligger i bestånd som hotas av avverkning. Biotopskydd, naturvårdsavtal eller andra avtal bör övervägas.

Bevarandestatus idag

9010 Västlig taiga

Nationellt

Naturtypens naturvärden är kopplade till naturlig gammal skog med lång skogskontinuitet, gamla träd och död ved, samt även till brandfält och yngre naturliga successionsstadier. Flera organismgrupper finns representerade bland de karaktärsarter och rödlistade arter som förekommer i naturtypen; insekter, lavar, svampar och mossor.

Denna mycket heterogena naturtyp finns spridd i hela den boreala delen av landet. De största arealerna finns i Norrlandslänen och där finns även mycket av de största naturvärdena, även om områden med höga naturvärden finns i hela landet. Naturvärden kopplade till granskog är speciellt riktade mot nordboreal region, men finns även i sydboreal. Tallskogar, brandfält och trivallövskogar har olika artsammansättning beroende på var i landet de ligger och kan därför ha höga naturvärden i hela den boreala regionen. Vissa trakter i fr.a. delar av Norrbotten,

Västerbotten och Västernorrland, samt i bl.a. Orsa finnmark och nere i sydöstra Kalmar län har en mer påtaglig brandkontinuitet.

Västlig taiga är ett svensk-finskt tillägg och Sverige/Finland har därmed ett särskilt ansvar för naturtypen inom EU. Historiskt sett är förlusten av västlig taiga mycket stor och endast några få procent återstår (ca 3 % av 21 milj. ha) i boreal region. Produktionsskogsbruket är det största hotet mot naturtypen och dess naturvärden. Bristen på död ved, gamla träd och brandfält leder till en utarmning av artstocken och utdöendet av arter ligger inte i fas med den kvarvarande arealen. Mycket tyder på att flera arter endast lever kvar i restpopulationer som kommer att dö ut inom en snar framtid. Det är därför av stor vikt att så mycket som möjligt av naturtypen undantas skogsbruket. Avsaknaden av brand är också ett problem för naturtypens naturliga dynamik och artinnehåll.

Brånberget

Brånbergets naturskog klassas som naturtyp *västlig taiga*. Skogens ålder, struktur och artsammansättning pekar på att naturliga processer formar skogen, även om det finns spår från tidigare avverkning. Avverkningen har främst bestått av dimensionsavverkning under mitten av 1800- talet och en bit in på 1900-talet. Många träd uppvisar trots detta en ålder mellan 200-300 år. Tretåig hackspett, tjäder, lodjur, lunglav, lappticka och ullticka är exempel på förekommande typiska arterna för västlig taiga. Lavskrikan, även den en typisk art för västlig taiga, har ett säkert tillhåll på berget. Flera signalarter påträffas också i området bland annat ovannämnda kryptogamer samt trådbrosklav. Signalarterna indikerar lång skoglig kontinuitet både vad det gäller levande barr- och lövträd, men även olika former av död ved. Signalarterna indikerar även att området har hög och jämn luftfuktighet. Fågelarterna och kryptogamerna i området påvisar kontinuitet både på bestånds- och landskapsnivå. Den höga artrikedomen och förekomsten av störningskänsliga arter knutna till naturskog tyder på att den skogliga kontinuiteten har bibehållits trots tidigare mänsklig påverkan. Bevarandestatusen för naturtypen *västlig taiga* bedöms vara gynnsam.

7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn

Nationellt

Totalarealen av Sveriges myrar och kärr har minskat kraftigt under 1900-talet, trots detta finns fortfarande relativt stora arealer kvar, undantag då det gäller rikkärr. Orsaker till att myrhabitaten har minskat är uppodling, markavvattning och storskaliga torvtäkter. Flera av de kvarvarande myrarna och kärren bär också spår av lokala skador i form av mindre husbehovstäkter och markavvattningsprojekt. Skadorna är mest förekommande på de små myrarna söder om Limes Norrlandicus medan de bäst bevarade habitaten är belägna i fjällen.

Ökat kvävenedfall utgör hot mot myrmarkernas växtsamhällen. Kvävetillförseln leder till igenväxning med beskuggning och ändrade konkurrensförhållanden som följd. Hotet är dock som störst i södra Sverige där kvävenedfallet är som högst.

91D0 Skogbevuxen myr

Nationellt

Naturtypen förekommer i hela landet med tyngdpunkt på Norrlandslänen samt Kronobergs län. Arealen skogbevuxen myr har minskat betydligt under 1900-talet, på grund av markavvattning och skogsbruk. En stor del av kvarvarande objekt bär lokala skador i form av

diken. Myrarnas naturvärden beror på graden av mänsklig påverkan. Det största hotet mot naturtypen är skogsbruk, förändrad hydrologi och vattenregim samt torvutvinning. Den uppskattade totalarealen av skogbevuxna naturtyper i landet är ca 200 000 hektar.

Brånbergets myrmark

Myrarna på Brånberget är inte inventerade, varför bevarandestatusen för dessa delar är oklar. Myrarna har dock lämnats för fri utveckling under relativt lång tid. Stubbar visar dock på att avverkning har skett på vissa myrar. Bete och myrslåtter kan även ha förekommit då det var vanligt förekommande i trakten under myrslåttarepoken, spår från denna period saknas dock på Brånberget. Trots mänsklig påverkan ger myrarna ett intryck av att vara formade av naturliga processer och bevarandestatusen bedöms vara gynnsam. Närmare inventering krävs dock för att fastställa detta. Fågelobservationer visar på att de typiska arterna gluttsnäppan, järpe, tjäder, spillkråka och tretåig hackspett förekommer i området.

Nationell bevarandestatus för ingående fåglar enligt fågeldirektivet

A104 Järpe

Järpen häckar i hela landet med undantag från den fjällnära skogen samt Öland och Gotland. Bestånden i Skåne och Halland är dock mycket små, och det råder tveksamheter om arten häckar årligen i Skåne. Arten har minskat betydligt under de senaste 30 åren på grund av det moderna skogsbruket. Idag uppskattats den svenska populationen till drygt 100 000 par, vilket beräknas utgöra cirka 17 % av den europeiska populationen utanför Ryssland. Trots en påtaglig minskning av det svenska beståndet anses arten inte vara hotad i landet.

A108 Tjäder

Den svenska tjäderpopulationen har uppskattats till 84 000 - 110 000 par (1990-talets mitt), vilket utgör ca 10 % av det europeiska beståndet (inkl. europeiska Ryssland). Tjädern häckar i samtliga län utom Gotland. På norra Öland försvann de sista tjädrarna under 1980-talet. Starka minskningar har under de senaste 30 åren registrerats i Götaland och Svealand och även lokalt i Norrland. Orsaken till minskningen av tjäder beror främst på det storskaliga skogsbruket där landskapet kraftigt fragmenteras och stora monokulturer av gran och tall ersätter den tidigare, mer varierade skogen. Totalt sett finns dock inget hot mot artens fortlevnad i Sverige.

A166 Grönbena

Grönbenan är en vanlig häckfågel i mellersta och norra Sverige. Grönbenan är tillsammans med brushanen den vanligaste vadaren på de norrländska myrarna. I södra Sverige är arten betydligt mer ovanlig och regelbundna häckningar förekommer endast på Sydsvenska höglandet. I Värmland förekommer arten sparsamt till allmänt. Det svenska beståndet uppskattas till 50 000- 100 000 par. Sverige, Finland och Norge hyser tillsammans större delen av det Europeiska beståndet.

Sedan 1980-talet har en kraftig tillbakagång av grönbenan dokumenterats i södra Sverige. Detta kan delvis förklaras av utebliven hävd av ständer samt förändrad hydrologi i flera myrmarker, främst orsakat av dikning. BirdLife International listar grönbenan som *declining* i

Europa och påpekar att det är viktigt att Europa tar ett ansvar för att bevara arten. Bevarandestatusen i Europa är inte gynnsam.

A236 Spillkråka

Spillkråkan har under 1900-talet spridit sig söderut i Sverige, troligtvis på grund av att skogsarealen i landets södra del har ökat kontinuerligt. Spillkråkan häckar i samtliga svenska län, dock fåtaligt i Norrlands inland. Det svenska beståndet uppskattas till i storleksordningen 20 000 - 35 000 par. Detta motsvarar ungefär 10 % av det samlade europeiska beståndet på 200 000 - 265 000 par. Beståndet i södra Sverige förefaller vara tämligen stabilt. Utvecklingen i Norrlands inland är mera osäker, främst beroende på de låga tätheterna och att inventeringsunderlaget är väl litet. BirdLife International listar spillkråkan som *secure* i Europa, men menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande.

A241 Tretåig hackspett

Tretåig hackspett häckar regelbundet i mellersta och norra Sverige, men är numera ovanlig söder om den biologiska norrlandsgränsen. Det svenska beståndet beräknades vid mitten av 1990-talet till mellan 5 500 och 7 500 par, vilket utgör cirka 10 % av det samlade europeiska beståndet på knappt 60 000 par. Arten förekommer främst i den boreala zonen i norra Europa, men reliktbestånd finns i Alperna, Karpaterna och andra bergsområden i Centraleuropa. Det svenska beståndet har minskat kraftigt under hela 1900-talet och i ökande takt efter 1950. Minskningen i de kustnära, av skogsbruk hårdast påverkade delarna av Norrland uppgår förmodligen till minst 80 %. Som en följd av detta har tyngdpunkten i artens förekomst gradvis förskjutits allt längre in mot de klimatiskt mer utsatta och totalt sett mindre produktiva fjällnära skogsområdena.

Tretåig hackspett är rödlistad i Sverige, klassad till kategorin *sårbar* (VU). BirdLife International listar tretåig hackspett som *declining* i Europa och menar att det är angeläget att Europa tar ett ansvar i artens bevarande. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att dess utbredning inte är koncentrerad till Europa, men att arten inom regionen har en otillfredsställande bevarandestatus.

A409 Orre

Den svenska orrepopulationen har uppskattats till minst 170 000 par (1990-talets mitt). Den svenska andelen av den europeiska populationen (inkl. europeiska Ryssland) är minst 20 %. Orren häckar i samtliga län men saknas på Öland där den sista fågeln rapporterades 1969. Många uppgifter från Götaland och Svealand tyder på starkt minskande stammar under 1990-talet.

BirdLife International betecknar orren som *sårbar* i Europa. Arten är placerad i SPEC kategori 3, vilket innebär att den globala populationen inte är koncentrerad till Europa, men att arten har en otillfredsställande bevarandestatus i området.

Bevarandestatus för fågeldirektivets arter på Brånberget

Järpe, orre, tjäder, tretåig hackspett, spillkråka och grönbena påträffas regelbundet (sparsamt-allmänt) i landskapet på Brånberget. Uppgifter om arternas populationsstorlek och trender saknas. Bevarandestatus för fågelarterna är oklar men bedöms troligen vara gynnsam. Natura 2000-området bör betraktas som en värdekärna (högkvalitativ livsmiljö) för respektive art.

Uppföljning

För att bedöma de ingående naturtypernas och arternas bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras. Nedan beskrivs när och hur de olika bevarandemålen ska följas upp.

Uppföljningsprojekt är under utarbetande. Komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Ingående naturtypers utbredning (klart efter basinventeringen)

Referenser

- ArtDatabanken. *Faktablad för rödlistade arter*. www.artdata.slu.se (2004-11-03)
- Ehrenroth, B. & Schützer, J. 1996. *Värmländsk natur – en reseguide*. 3:e upplagan. Trio Tryck AB, Örebro.
- Hallingbäck, T. 1978. *Översiktlig inventering av Naturskogar i Värmlands län med kryptogamfloran som utgångspunkt*. Rapport nr. 1978:5, Naturvårdsenheten, Länsstyrelsen Värmlands län.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. *Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv*. Rapport 1988:11.
- Länsstyrelsen i Värmlands län, Miljöenheten. 1996. *Ditt Värmland – Natur och kulturlandskapet, Naturskogsreservaten – Brånberget, Fänstjärnsskogen, Ivana och Titjärnsskogen*. 1:a upplagan. NordNatur AB.
- Länsstyrelsen i Värmlands län, naturvårdsenheten. *Naturreservatet Brånberget, beslutsdel*. Beslut 1993-02-08. Karlstad.
- Löfroth, M m.fl. 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverkets förlag, Stockholm.
- Naturvårdsverket. *Natura 2000- Art och naturtypsvisa vägledningar*. (<http://www.naturvardsverket.se>) 04-11-03
- Naturvårdsverket. *Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000*. Version 4: 2004-05-07.
- Nilsson, M. och Helin, L. 1993. *Brånberget – en historisk studie*. Länsstyrelsen i Värmlands län, Naturvårdsenheten. Rapport 1993:2.
- Nitare, J. m.fl. 2000. *Signalarter- Indikatorer på skyddsvärd skog, Flora över kryptogamer*. 2:a upplagan. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.